

λος γράφει με τὸ χέρι σας!...».

Κι' ὅμως ἡ διορθώσεις γίνονται καὶ τὸ γράφημα τοῦ «Καίσαρος Μπρωττώ» προχωρεῖ ἀλματωδῶς. Σὲ δέκα μέρες ἔχουν στοιχειοθετηθεῖ δὴ τὰ χειρόγραφα, καὶ τώρα ἀρχίζει ἡ ἱστορία τῶν νέων διορθώσεων, τῆς ἐπεξεργασίας, τοῦ στυλ... Πέντε φορές τὰ τεράστια ἔχεινα φύλλα πηγαίνονται ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ συγγραφέως στὸ τυπογραφεῖο. Τότε δὲ μόνον ἡ φράσεις ἀρχίζουν νὰ παίρνουν κάποια ἔννοια, κάποιο εἰκομ... Κι' ὁ σκληρὸς πόλεμος τοῦ Μπαλζάκ με τοὺς τυπογράφους συνεχίζεται ἀκατάπαυστα ἀκόμη ἐπὶ δεκαπέντε ὁλόκληρες ἡμέρες.

«Ὁ «Καίσαρ Μπρωττώ», ἀναφέρει ὁ Σανφλερέ, *ἐγράφη κι' ἐδιορθώθηκε δεκαπέντε φορές ἀπὸ τὸν κ. ντε Μπαλζάκ μ ἔ σ α σ ἔ ε ἰ κ ο σ ἰ ἡ μ ἔ ρ ε ς καὶ στοιχειοθετήθηκε δεκαπέντε φορές, στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα!*».

Ὁ Μπαλζάκ ἦταν μιὰ ἐποχὴ τυπογράφου κι' ἤξερε πόσο ἐστοίχιζαν αὐτὲς ἡ διορθώσεις. Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ἐστοίχιζαν πενήντα λεπτά τὴν ὥρα. Κι' ὅμως αὐτὰ τὰ ἔξοδα δὲν τὰ συλλογίζταν ποτέ. Πρωτοῦντες νὰ χάσῃ τὰ συγγραφικὰ του δικαιώματα, παρὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὶς διορθώσεις.

«Μοῦ φαίνεται ὅτι ἀδίκῃ κατηγοροῦν τὸν κ. ντε Μπαλζάκ, παρατηρεῖ ὁ Σανφλερέ, ὅτι ἐσπατάλησε τεράστια ποσά... Ἐπιληρωτόταν συνήθως διακόσια φράγκα τὸ τυπογραφικὸ φύλλο, στὶς δεκαεξὶ σελίδες. Ἔ, λοιπόν! Ἐξώδευε τὰ διπλάσια στὶς διορθώσεις. Οἱ ἐκδότες τὶς περνοῦσαν στὸ λογαριασμὸ του. Ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα διορθώσεις δὲν ἀρκοῦσαν στὸν ἀκαταπῆντο συγγραφέα. Ἡ θελε δεκαπέντε μὲ εἰκοσι! Κι' ἡ ἴδια ἱστορία ξαναρχίζει, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ ἕνα χρόνον, ἕνα μυθιστορημὰ του ποὺ πρωτοδημοσιεύθηκε σ' ἕνα περιοδικό, τυπωνόταν σὲ βιβλίο...».

Συχνὰ ὅμως ὁ Μπαλζάκ ξεπερνοῦσε καὶ τὰ ἴδια του τὰ ρεκόρ. Μιὰ ἡμέρα, μέσα στὸν πυρετὸ τῆς παραγωγῆς του, εἶπε νὰ περμινοῦν ἑταμοὶ οἱ τυπογράφοι ὡς τὶς ἑνδεκά τὴν νύχτα, κι' ἐτέλειωσε ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη τὸ κεφάλαιο τοῦ οὐρανοῦ ταξιδιού τῆς «Σεραφίτας», διὰ ὁλόκληρα τυπογραφικὰ φύλλα, μὲ ὄλες τὶς διορθώσεις!...

Μὲ τέτοιον ἀγῶνα ἐργάσθηκε ὁ Μπαλζάκ ὡς τὴν τελευταία του στιγμή, ἐπὶ εἰκοσιδύο ὁλόκληρα χρόνια, κι' ἔγραψε ἀπάνω ἀπὸ ἑκατὸ μυθιστορήματα.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΞΕΝΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑ

Τὸ χορτασμένο στόμα γρήγορα ξεχνάει ἐκεῖνον ποὺ τοῦ δωσε νὰ φάῃ. *Γαλωνικὴ.*

Τὸ ξένο σπίτι ποὺ σὲ στέγασε, ποτὲ νὰ μὴν τὸ λές καλὸ. *Γερμανικὴ.*

Τὸ νὰ ξεκληρῶνεις γρήγορα τὴ χάρι ποὺ σοῦ δάνανε, εἶνε κι' αὐτὸ ἕνα εἶδος ἀγνομοσύνης. *Δανικὴ.*

Ἄμα γλεντώσεις τὸ κοράκι, θὰ σοῦ βγάλῃ τὰ μάτια. *Γερμανικὴ.*

Ἡ ἀχαριστία εἶνε κόρη τῆς περιφάνειας. *Γαλωνικὴ.*

Ὅταν πεις ἕναν ἄνθρωπο ἀχαριστο, εἶνε οὖν νὰ τοῦ λές ὄλες τὶς βροσιές μαζί. *Γιουβενάλης.*

Τὸν ἀχαριστο ἄνθρωπο, ὅταν τὸν καθίσεις στὸν ὄμο σου, θὰ προσπαθῆσῃ ν' ἀνέβῃ στὸ κεφάλαι σου. *Δανικὴ.*

Ἡ ἀχαριστία σκοτώνει τὴ φιλανθρωπία. *Γερμανικὴ.*

— ΓΙΑ ΤΗ ΖΗΛΕΙΑ

Ὁ βιαστικὸς ἄνθρωπος χάνει τὴ σοδειά του κι' ὁ ζηλιάρης τὴ γυναῖκα του. *Ἀγγλικὴ.*

Ἡ ζηλιάρη γυναῖκα βάζει φωτιά σ' ὁλόκληρο τὸ σπίτι. *Λατινικὴ.*

Ὅποιος ἀγαπάει πραγματικά, πάντοτε ζηλεύει. *Ἰταλικὴ.*

Ἡ ζηλία κλείνει μὰ πόρτα κι' ἀνοίγει द्वῶ. *Γερμανικὴ.*

Τοῦ γείτονα τὸ μάτι, εἶνε πάντα γεμάτο ζηλία. *Δανικὴ.*

Ὅποιος εἶνε γλεντζῆς μπεκιάρης, ὅταν παντρευτεῖ γίνεται ζηλιάρης. *Ἀγγλικὴ.*

Ἄπ' ὄλους τοὺς διαβόλους, ὁ πιὸ μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. *Γερμανικὴ.*

— ΓΙΑ Τ' ΑΣΤΕΙΑ

Ὅποιος κάνει πολλὰ ἀστεία, μπορεῖ νὰ χῆ πνεῦμα, μὰ ὄχι καὶ σοφία. *Ἀγγλικὴ.*

Τὸ ἀστείο ποὺ πάει πολὺ μακριά, φέρνει μῖσος μέσα στὸ σπίτι. *Γερμανικὴ.*

Μὲ τ' ἀστεία ποτὲ σου δὲν μπορεῖς ἕναν ἐχθρὸ νὰ τὸν κάνῃ φίλο, μὰ ἕναν φίλο μπορεῖς εὐκόλα νὰ τὸν κάνῃ ἐχθρὸ σου. *Λατινικὴ.*

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΤΙ ΝΑ ΕΙΠΕΣ :

(Τοῦ ΦΟΝΤΕΝΕΛ)

Τὶ νάειπες τάχα στ' ἄστρα τὰ σμαράγδινα
καὶ κρύβοντα στὰ σύννεφα θλιμένα;
Τὶ νάειπες στὰ λουλούδια καὶ λυγίσανε
στὸν κῆπο σου χλωμά καὶ μαρμαρένα;
Τὶ νάειπες στὸ πουλάκι σου καὶ σίγησε
καὶ χαροπὰ τραγουδῖα περὶ δὲν φράλλει;
Τὶ νάειπες στὸ γαδιάρικο τὸ ζῆφιρο
κι' ἔτσι φοριχτὴ ἔχει γίνει ἀνεμοζάλη;
Ἔμαθα τί τοὺς εἶπες, παιγνιδιάρικο,
θέλοντας τὰ φτωχὰ νὰ τὰ περάξῃς...
Δὲ μ' ἀγαπᾶς, τοὺς εἶπες, καὶ τὸ πίσταφραν
καὶ πὼς ποτὲ περὶ δὲ θὰ μὲ κοττάξῃς.
Πῆς τους πὼς εἶνε φρέματα βλα, ἀγάπη μου...
Κοίμα! Δὲν τὰ λυπάσαι νὰ ποנוῦνε;
Πῆς τους πὼς μ' ἀγαπᾶς ὅπως μ' ἀγάπαγες
νὰ ἴδῃς πὼς στὴ στιγμή θ' ἀναστηθοῦνε!...

Η ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΤΥΦΛΗΣ

(Τῆς ΓΚΑΛΛΕΡΟΝ)

Κι' ἂν ὁλόγυρα δὲ βλέπω ὁδοιπέρις ν' ἀνθοβολοῦνε
ὅμως κάποια ἀνθοπλημ-
μοῦ γεμίζει τὴν καρδιά, *(μῦρα)*
Κι' ἂν ὁλόγυρα δὲ βλέπω ὁδοιπέρις ν' ἀνθοβολοῦνε,
ὅμως πάλι μὲ μεθάει
κάποια ἀπόκοσμη εὐνοιά. *(βλέπω)*
Κι' ἂν τὰ κάλλη σου δὲ *(βλέπω)*
ὅταν κάθεται κοντά μου,
δὲ μὲ μέλλει—κι' ἂν λυ-
ποῦμαι *(ποῦμαι)*
εἶνε οὐ νὰ βλαστημῶ. —
Κι' ἂν τὰ κάλλη σου δὲ *(βλέπω)*
ὅταν κάθεται κοντά μου,
μὲ τὰ δόλοθερμα φιλιὰ σου
κεῖνα πῶχασα ξεχνῶ.

ΤΟ ΓΝΩΡΙΜΟ ΔΑΣΟΥΣ

(Τοῦ PAUL VALERY)

Πλάσαμε κάποια ὄνειρατα μαζί
στὸ δρόμο, πλάι-πλάι, περπατώντας
κι' ὕστερα πλανήθηκαν περὶ
κι' ὡς πέρα μακριά, κρυφολώντας.
Ἦμωσαν διῶ, θαρρεῖς, ἐρωτευμένοι
γυρνώντας μέσ' στὴ νύχτα μοναχοὶ μας
καὶ τὸ φεγγάρι ὡς ἄρχισε νὰ βγαίνει
στεφάνωσε μὲ φῶς τὴν κεφαλή μας.
Καθίσαμε κατάχαμα στὴ γλῶσσι
κι' ἀκούσαμε σιγρὸ τὸ μοιρολόι
τῶν δέντρων, μέσ' στὸ δάσος τὸ βαθύ.
Κι' ἐκεῖ, χωρὶς μιλιὰ πλέον νὰ ποῦμε,
χωρὶς ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ κτυποῦμε,
δειλὰ σὲ θρήνους εἶχαμε λυθεῖ...
Μεταφρ. Α. ΦΑΝΤΑΖΗ

ΔΙ' ΑΓΙΑ ΜΗ

(Τοῦ ΧΑΙ-ΓΕ)

Ὅπου πέσει ἕνα μου δάκρυ *Ἔλα, ἀγάπα με, νὰ γίνω*
γίνεται ὄμορφο λουλούδι *τὰ λουλούδια βλα δικὰ σου*
κι' ὅπου πάει ὁ στεναγμὸς μου *καὶ νὰ τραγουδοῦν τ' ἀηδονία*
γίνεται ἀηδονιοῦ τραγοῦδι. *ἔξω ἀπ' τὰ παράθυρά σου.*

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΓΑΠΗ

(Τοῦ ἴδιου)

Ὅποιος πρωταγαπᾶ εἶνε Θεὸς *Τέτοιος, τρελλὸς ἐγώ, ξαναγαπῶ*
κι' ἂς ἀγαπάει ἀπελπισμένος. *χωρὶς ἀγάπη νὰ προσμένω...*
Ὅποιος ἀνέλπιστα ξαναγαπᾶ *Ἦλιος, φεγγάρι, ἄστρα μὲ γλεῦθν*
εἶνε τρελλὸς... εἶνε δαιμονισμένος. *κι' ἐγὼ γελῶ μαζί τους καὶ πεθαίνω.*

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

(Τοῦ ἴδιου)

Μάτι μὲ μάτι σὲ θεωρῶ;
Ξεχνῶ τὴ λύπη καὶ τὸν πόνο...
Φιλῶ τὰ χεῖλιά σου; Θεορῶ
Ξαναγεννιέμαι, ξαναγεννιέμαι.
Στ' ἄσπρα σου στήθη ὡς ἀκουμπῶ,
ὁ οὐρανὸς ἐμπρὸς μου ἀνοίγει...
Μοῦ λές ἀγάπια: «Σ' ἀγαπῶ!...»
Καὶ κλαίω... Τὸ δάκρυ μου μὲ πνίγει.

